

DIABETES IN HET VERKEER

AANGEPAST RIJBEWIJS BIJ DIABETES

PRAKTISCHE BROCHURE VOOR ARTSEN

Diabetes Liga vzw
3e uitgave - september 2021

Verantwoordelijke uitgever:

Paul Deleye,
Diabetes Liga vzw,
Ottergemsesteenweg 456,
9000 Gent

Wettelijk depot: D/2020/13.305/4

Iedere nadruk is verboden,
tenzij men een schriftelijke
toelating heeft bekomen van
de Diabetes Liga vzw.

Contact:

Diabetes Liga vzw
Ottergemsesteenweg 456,
9000 Gent
09 220 05 20 - liga@diabetes.be
www.diabetes.be
BE 0412.404.705
RPR Gent

**Graag bedanken we voor
de inhoudelijke feedback:**

Dr. Luk Buysse

Huisarts/sportarts,
Medisch huis De Statie

Dr. Paul Van Crombrugge

Endocrinoloog, OLV Ziekenhuis Aalst

Prof. Dr. Christophe De Block

Endocrinoloog, Universitair
Ziekenhuis Antwerpen (UZA)

Lokaal Multidisciplinair Netwerk (LMN)

Regio Gent en Meetjesland

WWW.DIABETES.BE

PRAKTISCHE INFORMATIE

Zodra de diagnose diabetes wordt gesteld, heeft de patiënt een aangepast rijbewijs nodig met een beperkte geldigheidsduur. Dit is een wettelijke verplichting en geldt voor elke persoon met diabetes!

DE REDEN VAN BEPERKING, IN DIT GEVAL DIABETES, WORDT NIET VERMELD OP HET RIJBEWIJS. ENKEL DE BEPERKTE GELDIGHEIDSDUUR WORDT VERMELD (ZIE VERDER).

VOOR WIE?

Iedereen met diabetes, ongeacht de behandeling (ook indien enkel leefstijl aanpassing en dus geen medicatie)

WAT ZEGT DE WET?

- binnen de 4 werkdagen na diagnose dient de persoon een aangepast rijbewijs te hebben
- ook voor een voorlopig rijbewijs dient er een aangepast rijbewijs aangevraagd te worden

GROEP 1
privaat vervoer

GROEP 2
professioneel vervoer

WAT IS DE TAAK VAN DE BEHANDELEND ARTS?

- meegeven dat na diagnose een aanpassing van het rijbewijs wettelijk verplicht is
- ingevuld rijgeschiktheidsattest meegeven
- indien van toepassing een rijgeschiktheidsadvies meegeven
- de formulieren (rijgeschiktheidsattest/rijgeschiktheidsadvies) zijn ook in het EMD terug te vinden

WAT IS DE TAAK VAN DE PATIËNT?

- oud rijbewijs, rijgeschiktheidsattest en/of -advies en identiteitskaart meenemen naar het gemeentehuis
- geldigheidsduur aangepast rijbewijs in het oog houden

WAT GEBEURT ER INDIEN DE PATIËNT DIT NIET NALEEFT?

- geen aangepast rijbewijs = geen geldig rijbewijs en geen geldige autoverzekering
- vervallen verklaring van recht op sturen
- strafbaar met geldboetes en/of gevangenisstraf

VERZEKERING

De autoverzekering is een verplichte verzekering. De premie ligt niet hoger voor personen met diabetes. Weet dat een verzekeraar geen patiënten mag weigeren omwille van hun diabetes!

Volgens de wet dient de verzekeraar wel op de hoogte gebracht te worden van het feit dat de patiënt een rijbewijs met een beperkte geldigheidsduur heeft. Hiervoor bezorgt de patiënt hen een kopie van het rijgeschiktheidsattest en/of recto verso kopie van het aangepast rijbewijs (hierop staat niet vermeld dat de patiënt diabetes heeft, wel dat hij/zij is onderzocht door de arts en rijgeschikt is). Om discussies achteraf te vermijden, kan dit best aangetekend verstuurd worden of met de vraag voor een bewijs van aflevering.

Om rijgeschikt verklaard te kunnen worden en een aangepast rijbewijs te kunnen aanvragen, moet je voldoen aan volgende algemene voorwaarden:

- Stabiele diabetes
- Regelmatig medische controle
- Voldoende inzicht in de pathologie 'diabetes'
- Kennis van het risico op een hypoglycemie en herkennen van symptomen
- Therapietrouw
- Diabeteseducatie ontvangen hebben

ONTHOUD

DE WETGEVING GEEFT NOG HET VOLGENDE MEE ...

- Een patiënt die bloedglucose-verlagende medicatie met verhoogd risico op een hypoglycemie neemt, moet altijd snelle suikers binnen handbereik hebben in het voertuig dat hij/zij bestuurt.
- Wanneer de resultaten van de bloedglucosewaarden beschikbaar zijn, bespreekt en evalueert de behandelend arts deze met de patiënt.
- Bij elke verlenging van de geldigheidsduur van de rijgeschiktheid legt de behandelend arts uit wat de voortekenen zijn van een hypoglycemie en hoe deze toestand kan worden vermeden.

**RIJBEWIJS GROEP 1
PRIVAAT VERVOER**

WELKE GROEPEN OMVAT DIT?

Twee- of driewielige bromfiets of een lichte vierwieler, naar bouw- of motorvermogen ($\leq 50 \text{ cm}^3$), met een bepaalde maximumsnelheid van meer dan 25 km/u en maximum 45 km/u. Een aanhangwagen mag gekoppeld worden. Is de maximumsnelheid van de twee- of driewielige bromfiets $\leq 25 \text{ km/uur}$, dan is een rijbewijs niet nodig.

AM

Motorfietsen: maximum 125 cc en 11 kW met een vermogens/gewichtsverhouding van minder dan 0,1 kW per kg en driewielers met motor ($> 50 \text{ cm}^3$ en/of $> 45 \text{ km/u}$) met een maximumvermogen tot 15 kW.

Een aanhangwagen mag gekoppeld worden, behalve aan een motorfiets met zijspan waarvan het zijspanwiel niet is uitgerust met een rem.

A1

Motorfiets: maximum 35 kW met een vermogens/gewichtsverhouding van minder dan 0,2 kW per kg. Opgelet: dit mag niet afgeleid zijn van voertuigen met meer dan het dubbele vermogen.

Een aanhangwagen mag gekoppeld worden, behalve aan een motorfiets met zijspan waarvan het zijspanwiel niet is uitgerust met een rem.

A2

Motorfietsen met of zonder zijspan met een vermogen van meer dan 35 kW en driewielers met een motorvermogen van meer dan 15 kW.

Een aanhangwagen mag gekoppeld worden, behalve aan een motorfiets met zijspan waarvan het zijspanwiel niet is uitgerust met een rem.

A

Een vierwieler met motor (bv. de meeste quads).

Een auto waarvan de M.T.M.* maximum 3.500 kg bedraagt, ontworpen en gebouwd voor het vervoer van ten hoogste acht passagiers, de bestuurder niet meegerekend.

Een aanhangwagen met een M.T.M. van maximum 750 kg mag gekoppeld worden.

Aan de voertuigen mag een aanhangwagen gekoppeld worden met een M.T.M. van meer dan 750 kg, op voorwaarde dat de M.T.M. van auto en aanhangwagen samen maximum 3.500 kg bedraagt.

Indien de M.T.M. van de aanhangwagen meer dan 750 kg bedraagt en de M.T.M. van auto en aanhangwagen samen bedraagt meer dan 3.500 kg (en maximum 4.250 kg), moet 'code 96' vermeld worden op het rijbewijs.

B

Rijdend voertuig van categorie B en een aanhangwagen of oplegger waarvan de M.T.M. meer bedraagt dan 750 kg en maximum 3.500 kg.

B + E

Voertuigen gebruikt voor land- en bosbouw, inclusief aanhangwagens en voertuigen ingeschreven als landbouwmaterieel, landbouwmotor of maaimachine. Het rijbewijs is enkel geldig op Belgisch grondgebied.

G

* Maximum Toegelaten Massa

- Heeft de patiënt een rijbewijs B behaald voor 1 mei 2011, dan is hij/zij geschikt om een motor categorie A1 te besturen op Belgisch grondgebied.
- Heeft de patiënt een rijbewijs B behaald na 1 mei 2011, dan moet hij/zij 2 jaar over een rijbewijs B beschikken en 4 uur verplicht praktijkonderricht volgen in een erkende rijsschool om een motor categorie A1 te mogen besturen op Belgisch grondgebied (vermelding van code 372 bij categorie B op het rijbewijs).
- Categorie AM vervangt sinds mei 2013 categorie A3.
- Indien categorie A wordt aangeduid op het rijgeschiktheidsattest, dient ook categorie AM, A1 en A2 aangeduid te worden.

DE FOTO OP DE ELEKTRONISCHE IDENTITEITSKAART WORDT MEESTAL GEBRUIKT VOOR HET AANGEPAST RIJBEWIJS, TENZIJ DE PATIËNT ER NIET MEER VOLDOENDE OP LIJKT. DE AMBTENAAR VAN DE BURGERLIJKE STAND NEEMT HIEROVER EEN BESLISSING.

RIJGESCHIKTHEIDSATTEST GROEP 1

Om een aangepast rijbewijs voor **privaat** vervoer (groep 1) aan te vragen, heeft de patiënt een **rijgeschiktheidsattest** nodig. Dit is een gestandaardiseerd formulier (o.a. terug te vinden in het EMD) dat door de **behandelend arts** (dit is meestal de huisarts of endocrinoloog) wordt ingevuld, rekening houdend met de **diabetesbehandeling**:

Huisarts

Leefstijlaanpassingen

Orale antidiabetica

Injecties met GLP-1-analogen

Tot en met 2 (insuline-)injecties/dag

Endocrinoloog

3 of meer (insuline-)injecties/dag

Insulinepomp

Verhoogd risico op een ernstige hypo*

Na een ernstige hypo

Recurrente hypo** na een wachttijd van minimum 3 maanden met intrekking van het rijbewijs

* Een ernstige hypo wil zeggen dat een patiënt hulp of bijstand nodig heeft.

** Recurrente hypo wijst op een tweede aanval van een ernstige hypo in een periode van 12 maanden.

De behandelend arts vult in voor welke categorieën of subgroepen (dezelfde overeenkomstig met het rijbewijs) de patiënt rijgeschikt is, vult de eventuele voorwaarden of beperkingen in en noteert de beperkte geldigheidsduur. Het aangepast rijbewijs voor groep 1 is **maximum vijf jaar** geldig.

Indien er complicaties optreden ter hoogte van de ogen, het zenuwstelsel, het hart of de bloedvaten, is een doorverwijzing naar de desbetreffende specialist nodig om eerst advies in te winnen in verband met rijgeschiktheid. De patiënt heeft van deze specialisten een rijgeschiktheidsadvies nodig, dat wordt meegenomen naar de behandelend arts. Bij een oogonderzoek moet de patiënt, indien nodig met een optische correctie, een binoculaire gezichtsscherpte halen van minimum 5/10 om rijgeschikt verklaard te kunnen worden.

Na ondertekening en noteren van de datum waarop het voorgeschreven is, geeft de behandelend arts het rijgeschiktheidsattest mee en gaat de patiënt naar de dienst bevolking in het gemeentehuis. Het is belangrijk dat de patiënt zijn/haar identiteitskaart en het oude rijbewijs bij zich heeft.

KOSTEN

Een aangepast rijbewijs is in principe gratis, tenzij

- het de eerste keer is dat je een aangepast rijbewijs aanvraagt;
- je van een papieren versie overstapt naar een elektronisch rijbewijs;
- je gemeente standaard een administratieve kost aanrekent. Dit is per gemeente anders;
- er sprake is van diefstal of verlies.

**MAAK DE PATIËNTEN
EROP ATTENT DAT ZE
ZELF DE VERVALDATUM
VAN HET RIJBEWIJS
GOED IN HET OOG
MOETEN HOUDEN!**

Let erop dat voor elke (sub)categorie gekozen moet worden voor één van de drie mogelijkheden: rijgeschikt, niet rijgeschikt of rijgeschikt onder voorwaarden.

AM = categorie A3

Categorie A invullen:
vul ook AM, A1 en A2 in.

Bijlage 6 bij het KB van maart 1998 betreffende het rijbewijs: 'Minimumnormen en attesten inzake de lichamelijke en geestelijke geschiktheid voor het besturen van een motorvoertuig.'

CORRECT INVULLEN:

Groep 1 maximum 5 jaar geldig
bv. van 10/09/2020 tot 09/09/2025

Bij een onstabiele gezondheidstoestand kan de behandelend arts een kortere periode opgeven (bv. 1 jaar)

Zeker invullen, anders geen geldig rijgeschiktheidsattest.

In het EMD kan de opmaak er anders uitzien, de inhoud is hetzelfde.

VII. RIJGESCHIKTHEIDSATTEST VOOR DE KANDIDAAT VOOR HET RIJBEWIJS VAN GROEP 1

Ik ondergetekende, _____, geneesheer, verklaar hierbij de hierna vermelde kandidaat onderzocht te hebben en hem/haar¹ overeenkomstig de bepalingen van bijlage 6 van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs naar de desbetreffende specialist(en) te hebben verwezen.

Op basis van mijn vaststellingen en de ingewonnen adviezen verklaar ik de kandidaat²:

- niet rijgeschikt voor het besturen van voertuigen van de categorie ⁽¹⁾
 AM A1 A2 A B B+E G
- rijgeschikt voor het besturen van voertuigen van de categorie ⁽¹⁾:
 AM A1 A2 A B B+E G
 zonder aanpassingen, voorwaarden noch beperkingen
- rijgeschikt voor het besturen van voertuigen van de categorie ⁽¹⁾:
 AM A1 A2 A B B+E G
 onder volgende voorwaarden of beperkingen ⁽¹⁾:
- code 02: gehoorprothese/hulp communicatie
- code 61: beperkt tot verkeersdeelname van 1 uur na zonsopgang tot 1 uur voor zons-
 ondergang
- code 62: beperkt tot verkeersdeelname binnen een straal van _____ km rond de woon-
 plaats of alleen in de aangegeven plaats-/landstreek
- code 63: beperkt tot het rijden zonder passagiers
- code 64: beperkt tot het rijden met een snelheid van niet meer dan _____ km/h
- code 65: rijden enkel onder begeleiding van een houder van een rijbewijs
- code 66: beperkt tot het besturen zonder aanhangwagen
- code 67: niet geldig op autosnelwegen
- code 68: zonder alcohol

Op basis van medische vaststellingen en, overeenkomstig voormelde **bijlage 6**, heeft deze geschiktheidsverklaring²:

- een onbeperkte geldigheidsduur
- een geldigheidsduur beperkt tot: _____

Ik verklaar de mij ter beschikking gestelde medische adviezen te bewaren in het dossier van de kandidaat voor een periode van 6 jaar.

IDENTIFICATIE VAN DE KANDIDAAT

Naam:
 Voornaam:
 Geboortedatum:
 Rijksregisternummer (facultatief)
 Adres:

IDENTIFICATIE VAN DE GENEESHEER

Naam: _____ Stempel
 Adres

Datum:

Handtekening

¹ Schrapen wat niet past

² De van toepassing zijnde rubriek aankruisen

RIJBEWIJS GROEP 2
PROFESSIEEEL VERVOER

WELKE GROEPEN OMVAT DIT?

Voertuigen met een M.T.M.* van meer dan 3.500 kg en maximum 7.500 kg, ontworpen en gebouwd voor het vervoer van maximum acht passagiers, de bestuurder niet meegerekend. Een aanhangwagen met een M.T.M. van maximum 750 kg mag gekoppeld worden.

C1

Voertuigen met een M.T.M. van meer dan 7.500 kg, ontworpen en gebouwd voor het vervoer van maximum acht passagiers, de bestuurder niet meegerekend. Een aanhangwagen met een M.T.M. van maximum 750 kg mag gekoppeld worden.

C

Voertuig van categorie C en aanhangwagen of oplegger waarvan de M.T.M. meer bedraagt dan 750 kg.

C + E

Voertuig van categorie C1 en aanhangwagen of oplegger waarvan de M.T.M. meer bedraagt dan 750 kg, op voorwaarde dat de M.T.M. van vrachtwagen en aanhangwagen samen maximum 12.000 kg bedraagt. Rijdend voertuig van categorie B en aanhangwagen of oplegger waarvan de M.T.M. meer bedraagt dan 3.500 kg, op voorwaarde dat de M.T.M. van voertuig categorie B en aanhangwagen samen maximum 12.000 kg bedraagt.

C1 + E

Autobus/autocar die is ontworpen en gebouwd voor het vervoer van meer dan 8 passagiers en maximum 16 passagiers, de bestuurder niet meegerekend. De lengte van de autobus is maximum 8 meter. Een aanhangwagen met een M.T.M. van maximum 750 kg mag gekoppeld worden. Bestuurder moet voldoen aan de vakbekwaamheidsvoorschriften.

D1

Autobus/autocar die is ontworpen en gebouwd voor het vervoer van meer dan 16 passagiers, de bestuurder niet meegerekend. Een aanhangwagen met een M.T.M. van maximum 750 kg mag gekoppeld worden. Bestuurder moet voldoen aan de vakbekwaamheidsvoorschriften.

D

Autobus/autocar van categorie D en een aanhangwagen met een M.T.M. van meer dan 750 kg. Bestuurder moet voldoen aan de vakbekwaamheidsvoorschriften.

D + E

Autobus/autocar van categorie D1 en een aanhangwagen waarvan de M.T.M. meer bedraagt dan 750 kg. Bestuurder moet voldoen aan de vakbekwaamheidsvoorschriften.

D1 + E

Rijbewijs B+E afgegeven voor 01/05/2013:
Rijdend voertuig van categorie B en een aanhangwagen of oplegger waarvan de M.T.M. meer bedraagt dan 3.500 kg, op voorwaarde dat de M.T.M. van het rijdend voertuig en aanhangwagen samen niet meer dan 12.000 kg bedraagt.

B + E

* Maximum Toegelaten Massa

Tot deze groep behoren ook alle categorieën bezoldigd of gelijkgesteld vervoer: taxichauffeurs, ambulanciers, buschauffeurs, verhuurdiensten met een chauffeur, bezoldigd leerlingenvervoer en rijsschoolinstructeurs die het praktische onderricht verstrekken.

Let erop dat voor elke categorie gekozen moet worden voor één van de drie mogelijkheden : rijgeschikt, niet rijgeschikt of rijgeschikt onder voorwaarden.

RIJGESCHIKTHEIDSATTEST GROEP 2

Om een aangepast rijbewijs voor **professioneel** vervoer (groep 2) aan te vragen, heeft de patiënt een rijgeschiktheidsattest nodig. Dit is een gestandaardiseerd formulier dat enkel door een **arbeidsgeneesheer** (bv. Medex, VDAB ...) wordt afgeleverd, rekening houdend met het verplichtend **rijgeschiktheidsadvies** van de behandelend arts (huisarts of endocrinoloog):

Huisarts

Leefstijlaanpassingen

Bloedglucoseverlagende medicatie (oraal en injecteerbaar) die geen hypo's veroorzaken

Endocrinoloog

Bloedglucoseverlagende medicatie (oraal en injecteerbaar) die hypo's veroorzaken

Insulinebehandeling
(insuline-)injecties, insulinepomp)

Recurrente hypo* na een wachttijd van minimum 3 maanden met intrekking van het rijbewijs

Lees verder op blz 14, voor alle info.

* Recurrente hypo wijst op een tweede aanval van een ernstige hypo in een periode van 12 maanden.

CORRECT INVULLEN:

Groep 2 maximum 3 jaar geldig
bv. van 10/09/2020 tot 09/09/2023

Bij een onstabiele gezondheidstoestand kan de arbeidsgeneesheer een kortere periode opgeven (bv. 1 jaar)

* Het rijgeschiktheidsadvies is geen vooropgesteld document van de Federale Overheid, maar opgesteld door de Diabetes Liga vzw. Het is een handig instrument dat op vrijwillige basis kan worden gebruikt in de praktijk (beschikbaar in het EMD). Er kan ook een eigen opgesteld document met betrekking tot het rijgeschiktheidsadvies meegegeven worden aan personen met diabetes.

In het EMD kan de opmaak er anders uitzien, de inhoud is hetzelfde.

RijgeschiktheidsADVIES (voor rijbewijs groep 2) BESTEMD VOOR DE KEUREND ARTS:

Keurend arts: .....

Ik ondergetekende, ... geneesheer, verklaar hierbij de hierna vermelde kandida(a)t(e) onderzocht te hebben.

Betreffende mijn specialiteit: ..... vindt u in bijlage mijn verslag en meld ik u de toestand van de kandida(a)t(e) voor het bekomen van een **rijbewijs van groep 2** voor de hierna vermelde categorieën of subcategorieën: (*)

- rijgeschikt** **zonder aanpassingen** voorwaarden noch beperkingen, voor (*)
- alle categorieën.
- de categorieën: B C C1 D D1 B+E C+E C1+E D+E D1+E
- niet rijgeschikt** voor (*)
- alle categorieën.
- de categorieën: B C C1 D D1 B+E C+E C1+E D+E D1+E
- rijgeschikt**, **met voorwaarden of beperkingen** voor de bestuurder voor (*)
- alle categorieën.
- de categorieën: B C C1 D D1 B+E C+E C1+E D+E D1+E
- code 01.D1: bril
- code 01.D2: contactlenzen
- code 01.D6: bril of contactlenzen
- code 01.D7: specifiek gezichts hulpmiddel
- code 02: gehoorprothese/hulp communicatie
- code 03.D1: prothese/orthese aan bovenste lichaamslid in combinatie met
- a (links) b (rechts) c (hand) d (voet) e (midden) f (arm) g (duim)
- code 03.D2: prothese/orthese aan onderste lichaamslid in combinatie met
- a (links) b (rechts) c (hand) d (voet) e (midden) f (arm) g (duim)
- code 61: beperkt tot verkeersdeelname (bijvoorbeeld: van 1 uur na zonsopgang tot 1 uur voor zonsopgang)
- code 62: beperkt tot verkeersdeelname binnen een straal van ..... km rond de woonplaats of alleen in de aangegeven plaats of streek.....
- code 63: alleen rijden zonder passagiers
- code 64: beperkt tot het rijden met een snelheid van niet meer dan ..... km/h
- code 65: rijden alleen toegestaan in gezelschap van andere rijbewijshouder
- code 66: beperkt tot het besturen zonder aanhangwagen
- code 67: niet geldig op autosnelwegen
- code 68: alcohol niet toegestaan

- rijgeschikt**, **met aanpassingen aan het voertuig** (*)
- alle categorieën.
- de categorieën: B C C1 D D1 B+E C+E C1+E D+E D1+E
- code .....
- code .....
- code .....

Op basis van medische vaststellingen en overeenkomstig bijlage 6 en artikel 44 van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs, heeft dit rijgeschiktheidsadvies een **geldigheidsduur** beperkt tot .....

Ik verklaar dat ik de mij ter beschikking gestelde medische adviezen gedurende een periode van 6 jaar in het dossier van de kandida(a)t(e) zal bewaren.

Identificatie van de kandida(a)t(e)
 Naam: .....
 Voornaam: .....
 Geboortedatum: ...../...../.....
 Rijksregisternummer (facultatief): .....
 Adres: .....

Identificatie van de geneesheer
 Naam: .....
 Adres: .....
 Datum: .....
 Handtekening: .....
 Stempel: .....

(*) Aankruisen wat van toepassing

Een patiënt wordt rijgeschikt verklaard als er een gunstig rijgeschiktheidsadvies is van de behandelend arts, waar ook de eventuele voorwaarden of beperkingen en aanpassingen aan het voertuig worden opgenomen. Daarnaast is de patiënt verplicht om een **oogonderzoek** te doen. Het beste oog dient een gezichtsscherpte van minimum 8/10 te behalen en het slechtste oog 1/10 of meer, indien nodig met een optische correctie, om rijgeschikt verklaard te kunnen worden. Indien er complicaties zijn ter hoogte van de ogen, het zenuwstelsel, het hart of de bloedvaten, is extra advies van de betrokken, of de desbetreffende specialist noodzakelijk.

HET IS WETTELIJK VERPLICHT DAT PATIËNTEN DIE EEN PROFESSIONEEL RIJBEWIJS HEBBEN EN WORDEN BEHANDELD MET MEDICATIE DIE EEN HYPO KAN VEROORZAKEN, MINIMUM 2X/DAG EN OP VOOR HET RIJDEN RELEVANTE TIJDSTIPPEN DE BLOEDGLUCOSEWAARDEN METEN EN MAATREGELEN NEMEN INDIEN NODIG.

EXTRA TIP

De behandelend arts levert een rijgeschiktheidsadvies voor groep 2 af en geeft daarbovenop een rijgeschiktheidsattest voor groep 1 mee aan de patiënt. De arbeidsgeneesheer zal niet altijd een rijgeschiktheidsattest voor groep 1 meegeven.

De arbeidsgeneesheer vult op basis van het rijgeschiktheidsadvies en de uitslag van het oogonderzoek in voor welke categorieën of subgroepen (dezelfde overeenkomstig met het rijbewijs) de patiënt rijgeschikt is en vult de beperkte geldigheidsduur correct in. Het aangepast rijbewijs voor groep 2 is **maximum drie jaar** geldig.

Na ondertekening en noteren van de datum dat het voorgeschreven is, geeft de arbeidsgeneesheer het rijgeschiktheidsattest mee en gaat de patiënt naar de dienst bevolking in het gemeentehuis. Het is belangrijk dat de patiënt zijn/haar identiteitskaart en het oude rijbewijs bij zich heeft.

KOSTEN

Voor een aangepast professioneel rijbewijs betalen patiënten steeds een administratieve kost. Hier houden ze best rekening mee!

GROEP 1 = PRIVAAT VERVOER

AM, A, A1, A2, B, B+E, G

BEHANDELING	RIJGESCHIKTHEIDSATTEST VIA	GELDIGHEIDSDUUR
Leefstijlaanpassingen Orale antidiabetica Injecties met GLP-1-analogen Tot en met 2 (insuline-)injecties/dag	Huisarts	Maximum 5 jaar
3 of meer (insuline-)injecties/dag Insulinepomp	Endocrinoloog	
Verhoogd risico op een ernstige hypo Na een ernstige hypo		
Recurrente hypo na een wachttijd van minimum 3 maanden met intrekking van het rijbewijs		

GROEP 2 = PROFESSIONEEL VERVOER

C, C+E, C1, C1+E, D, D+E, D1, D1+E

BEHANDELING	RIJGESCHIKTHEIDS- ADVIES NODIG VAN	RIJGESCHIKTHEIDS- ATTEST VIA	GELDIGHEIDSDUUR
Leefstijlaanpassingen Bloedsuikerverlagende medicatie die geen hypo's veroorzaken	Huisarts Verlag oogarts	Arbeidsgeneesheer	Maximum 3 jaar
Bloedsuikerverlagende medicatie die hypo's veroorzaken (insuline-)injecties Insulinepomp	Endocrinoloog Verlag oogarts		
Recurrente hypo na een wachttijd van minimum 3 maanden met intrekking van het rijbewijs			

i De maximale geldigheidsduur van het aangepast rijbewijs is afhankelijk van de groep waarin de patiënt zit en niet van de leeftijd van de bestuurder.

HYPOGLYCEMIE

Een hypo(glycemie) wordt gezien als de belangrijkste factor die verkeersrisico's bij personen met diabetes verhoogt. Langetermijncomplicaties zoals retinopathie, neurologische problemen en hart- en vaatziekten beïnvloeden ook in zekere mate de rijvaardigheid, maar op een meer voorspelbare manier.

Het is belangrijk dat de behandelend arts een goed inzicht heeft of de patiënt al dan niet wordt behandeld met diabetesmedicatie (oraal en injecteerbaar) die een verhoogd risico op een hypoglycemie met zich meebrengt.

VERHOOGD RISICO OP EEN HYPOGLYCEMIE

KLASSE	STOFNAAM
Sulfonylurea	Glibenclamide
	Gliclazide
	Glimepiride
	Gliquidon
Gliniden	Repaglinide
Insuline	Insuline aspart
	Insuline glulisine
	Insuline lispro
	Insuline regular
	Insuline isofaan
	Insuline degludec
	Insuline detemir
Insuline glargine	
Combinatiepreparaten	
GLP-1-analoog + basaal insuline	Insuline degludec + liraglutide

BEPERKT RISICO OP EEN HYPOGLYCEMIE

KLASSE	STOFNAAM
Biguaniden	Metformine
Glitazonen	Pioglitazon
Alfaglucosidase-inhibitoren	Acarbose
DPP-4-inhibitoren (gliptinen)	Alogliptine
	Linagliptine
	Saxagliptine
	Vildagliptine
SGLT-2-inhibitoren (gliflozinen)	Canagliflozine
	Dapagliflozine
	Empagliflozine
Combinatiepreparaten Metformine + DPP-4-inhibitor	Metformine + Vildagliptine
	Metformine + Sitagliptine
	Metformine + Linagliptine
	Metformine + Saxagliptine
	Metformine + Alogliptine
Combinatiepreparaten Metformine + SGLT-2-inhibitor	Metformine + Empagliflozine
	Metformine + Dapagliflozine
Combinatiepreparaat SGLT-2-inhibitor + DPP-4-inhibitor	Ertugliflozine + Sitagliptine
GLP-1-analogen (incretinemimetica)	Dulaglutide
	Exenatide
	Liraglutide
	Lixisenatide
	Semaglutide

BCFI, www.bcfi.be,

geraadpleegd op 19/08/2021.

Lijst is niet exhaustief en wijzigd met de tijd/terugbetalingsvoorwaarden.

EDUCATIETIPS

- Een autorit wordt pas gestart met een veilige bloedglucosewaarde van 90 mg/dl of hoger. Bespreek als behandelend arts de grenswaarde met de patiënt. Staat er een lange rit gepland, dan zijn voldoende pauzes belangrijk. Indien mogelijk, wordt best om de twee uur een nieuwe bloedglucosemeting gedaan.
- De patiënt dient altijd een bloedglucosemeter bij zich te hebben. Er wordt met de patiënt besproken hoe frequent en in welke omstandigheden ze de bloedglucosewaarden moeten meten. Er wordt best aangeraden om alle waarden te noteren in een dagboekje, zodat dit op een later tijdstip aan de behandelend arts kan worden voorgelegd.
- Bij extra fysieke inspanningen/activiteiten onderweg, zoals laden en lossen of een lekke band vervangen, kunnen de bloedglucosewaarden sneller dalen dan verwacht.
- Neemt de patiënt bloedglucoseverlagende medicatie (oraal en/of injecteerbaar) met verhoogd risico op een hypo, dan moet hij/zij wettelijk gezien altijd snelle suikers (bv. druivensuiker, cola ...) binnen handbereik hebben in het voertuig. Daarnaast kan de patiënt best ook altijd iets van trage suikers (bv. vezelrijke koek) in de auto hebben liggen.
- Maaltijden en snacks worden best op tijd ingenomen. Na een insuline-injectie of na de inname van orale antidiabetica wordt er eerst gegeten vooraleer hij/zij achter het stuur gaat zitten.
- Als de patiënt een hypo krijgt, moet hij/zij zo snel mogelijk (op een veilige plaats) aan de kant gaan staan en snelle suikers innemen. Als de bloedglucosewaarden terug goed (≥ 90 mg/dl) staan, kan er opnieuw gereden worden. De hersenen hebben minimum 30 minuten nodig vooraleer ze terug perfect werken. Gedurende die tijd mag er dan zeker ook niet met de auto gereden worden.
- Bij een ernstige hypo, bv. wanneer de persoon met diabetes betrokken is bij een ongeval door een hypo, bij veranderingen in de woon- en/of werksituatie of bij diabetescomplicaties, neemt de patiënt best contact op met de behandelend arts. Samen wordt gekeken hoe de diabetesbehandeling kan worden geoptimaliseerd.

GOED OM TE WETEN**WAT INDIEN DE PATIËNT GEEN AANGEPAST RIJBEWIJS WIL?**

De behandelend arts is verplicht om de patiënt in te lichten dat er een wettelijke verplichting is om het rijbewijs aan te passen binnen de vier werkdagen na diagnose. De behandelend arts bepaalt of de patiënt al dan niet rijgeschikt is. De behandelend arts neemt in het Globaal Medisch Dossier (GMD) op dat de patiënt op zijn wettelijke verplichtingen is gewezen, waardoor hij/zij niet verantwoordelijk kan worden gesteld. Alle informatie wordt gedurende minimum 6 jaar bewaard in het GMD.

WIE OF WAT IS CARA?

CARA staat voor 'Centrum voor Rijgeschiktheid en voertuigAanpassing' en is een afdeling van het Vias institute (het vroegere BIVV of Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid). Hier kunnen personen met diabetes terecht voor een rijgeschiktheidsonderzoek wanneer er een vermindering van de functionele vaardigheden (bv. amputatie van de voet of het onderbeen) is, die eventueel een invloed kan hebben op het besturen van een motorvoertuig. Deze instantie beslist ook over de eventuele aanpassingen aan het voertuig en het al dan niet opleggen van beperkingen op het gebruik van het rijbewijs. CARA is telefonisch bereikbaar op het nummer 02/244 15 52 of via mail (cara@vias.be).

HOE LANG ZIJN DE RESULTATEN VAN HET OOGONDERZOEK GELDIG?

Bij een niet-evolutieve oogaandoening mag het resultaat van het oogonderzoek maximum 6 maanden oud zijn. Dit geldt zowel voor een aangepast rijbewijs groep 1 (indien van toepassing) als groep 2.

Via onderstaande links kan je alle documenten terugvinden:

WWW.DIABETES.BE/DIABETES-HET-VERKEER

WWW.DIABETES.BE/RIJGESCHIKTHEIDSATTEST

Als behandelend arts kan je ook altijd doorverwijzen naar de brochure 'Diabetes: veilig in het verkeer' die is opgesteld voor de patiënt.

Of raadpleeg de formulieren in het EMD.

Vergeet ze niet af te drukken en mee te geven met de patiënt.

WORD VANDAAG NOG LID

Nog geen lid van de Diabetes Liga? Word vandaag nog lid en geniet van tal van ledenvoordelen:

- Ontvang ons professioneel tijdschrift tweemaal per jaar.
- Ontvang ons tweemaandelijks ledenmagazine.
- Neem deel aan congressen, beurzen en relevante infosessies.
- Maak gebruik van tal van infobrochures om jouw patiënten in te lichten.

Lid worden kan je voor slechts €50 per jaar. Registreren kan via www.diabetes.be/lidworden.

STEUN ONZE WERKING

Elke 17 minuten krijgt iemand in Vlaanderen de diagnose diabetes. Met jouw bijdrage werkt de Diabetes Liga, elke dag opnieuw, aan een kwaliteitsvoller leven voor deze mensen.

Steun je onze werking vandaag nog? Dan maak je het mogelijk om:

- Kinderen en jongeren een zorgeloze vakantie te laten beleven.
- Informatie op maat te verspreiden.
- Campagnes te ontwikkelen om het brede publiek bewust te maken.
- Sportactiviteiten te organiseren.
- Wetenschappelijk onderzoek te stimuleren.

Donaties vanaf €40 geven je het recht op een fiscaal attest voor jouw belastingaangifte. Hiermee krijg je tot 45% van je gift terug.

Zet jij je schouders mee onder onze werking? Doe dan vandaag jouw gift op het nummer BE44 0688 8882 2545 of via www.diabetes.be/doneren.

SHOP.DIABETES.BE

KORTING TOT 25% VOOR LEDEN DIABETES LIGA

○ Ruim assortiment ○ Kwaliteitsvolle producten voor je dagelijkse diabeteszorg ○ Onafhankelijke informatie en advies ○ Veilig betalen ○ Snelle en correcte levering (thuis of afhaalpunt)

DIABETES LIGA INFORMEERT

Personen met diabetes en hun omgeving, professionelen, onderwijsinstellingen, overheden, bedrijven ... Iedereen kan terecht bij de Diabetes Liga. We zijn hét kenniscentrum rond diabetes in Vlaanderen. Daarom hebben we een gratis Diabetes Infolijn, verspreiden we informatieve folders en magazines, organiseren we opleidingen en zetten we online communicatie op. Relevant en to-the-point. Al deze kennis bundelen we op onze site.

DIABETES LIGA CONNECTEERT

Samen staan we sterker!
De Diabetes Liga bouwt bruggen tussen lotgenoten en hun familie, zorgverleners, wetenschappers, bedrijven en iedereen betrokken bij diabetes. Van jong tot oud! Onze 18.000 leden, 350 vrijwilligers en alle betrokken professionals brengen we samen op gezinsdagen, vakanties, lokale activiteiten over heel Vlaanderen, symposia en andere events. Word vandaag nog lid.

DIABETES LIGA MOBILISEERT

Diabetes treft nu al 1 op 10 Belgen. Daarom blijven we aan de alarmbel trekken en brengen we diabetes op alle niveaus onder de aandacht. Maar we zetten iedereen ook letterlijk in beweging. Je kan deelnemen aan onze sport- en beweegevents, onze sensibilisatiecampagnes ondersteunen en met jouw gift of legaat brengen we het diabetesonderzoek in een hogere versnelling.

STEUN ONZE WERKING VANDAAG NOG!

SURF NAAR WWW.DIABETES.BE.

DIABETES INFOLIJN

0800 96 333

Heb jij een prangende vraag over diabetes? Dan staat de Diabetes Infolijn steeds tot jouw beschikking. Stel je vraag vandaag nog via infolijn@diabetes.be of 0800 96 333.

Diabetes Liga vzw
Ottergemsesteenweg 456
9000 Gent
www.diabetes.be
09 220 05 20
liga@diabetes.be
BE 0412.404.705
RPR Gent

Met de steun van

